

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 19 grudnia 2013 r.

Dyrektywa 96/9/WE – Ochrona prawna baz danych – Artykuł 7 ust. 1 i 5 – Prawo sui generis producenta bazy danych – Pojęcie „wtórnego wykorzystywania” – Istotna część zawartości bazy danych – Metawyszukiwarka ukierunkowana

W sprawie C-202/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Gerechtshof te 's-Gravenhage (Niderlandy) postanowieniem z dnia 27 marca 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 kwietnia 2012 r., w postępowaniu:

Innoweb BV

przeciwko

Wegener ICT Media BV,

Wegener Mediaventions BV,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: T. von Danwitz (sprawozdawca), prezes izby, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby i C. Vajda, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Innoweb BV przez M.H. Elferink oraz M.A.S.M. van Leenta, advocaten,
- w imieniu Wegener ICT Media BV oraz Wegener Mediaventions BV przez J. van Manena, advocaat,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnadę oraz F. Wilmana, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 dyrektywy 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych (Dz.U. L 77, s. 20).
- 2 Wniosek ów został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy Innoweb BV (zwanej dalej „Innowebem”) a Wegener ICT Media BV i Wegener Mediaventions BV (zwanymi łącznie „Wegenerem”) w przedmiocie korzystania przez Innoweb za pomocą jego strony internetowej z „metawyszukiwarki ukierunkowanej” umożliwiającej przeszukiwanie stron internetowych osób trzecich, między innymi strony Wegenera, zawierających zbiory ogłoszeń dotyczących sprzedaży samochodów.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 39, 42 i 48 dyrektywy 96/9 zostały sformułowane w następujący sposób:

„(39) [...] niniejsza dyrektywa ma na celu zabezpieczenie pozycji producentów baz danych przed przywłaszczeniem rezultatów jego finansowych i zawodowych inwestycji, dokonanych w celu uzyskania i zgromadzenia zawartości bazy danych, poprzez ochronę całości lub istotnej części bazy danych przed niektórymi działaniami użytkownika lub konkurenta.

[...]

(42) Szczególne prawo zapobiegania nieuprawnionemu pobieraniu danych i/lub wtórnemu ich wykorzystaniu dotyczy tych czynności użytkownika, które wykraczają poza jego uzasadnione prawnie uprawnienia i w związku z tym szkodzą inwestycji; prawo zakazania pobierania danych i/lub wtórnego ich wykorzystania w całości lub istotnej części zawartości bazy danych dotyczy nie tylko produkcji pirackiego produktu konkurencyjnego, ale również każdego użytkownika, który poprzez swoje czynności powoduje znaczne szkody, szacowane jakościowo lub ilościowo, w inwestycji.

[...]

(48) Cel[em] niniejszej dyrektywy [...] jest zapewnienie właściwego i jednakowego poziomu ochrony baz danych jako środków do zabezpieczenia wynagrodzenia producenta bazy danych [...].”

- 4 Dyrektywa ta ma na celu, zgodnie z jej art. 1 ust. 1, ochronę prawną baz danych bez względu na ich formę. W art. 1 ust. 2 tej dyrektywy baza danych jest zdefiniowana jako „zbiór niezależnych utworów, danych lub innych materiałów uporządkowanych w sposób systematyczny lub metodyczny, indywidualnie dostępnych środkami

elektronicznymi lub innymi sposobami”.

- 5 Artykuł 7, dotyczący przedmiotu ochrony, znajdujący się w rozdziale III tej dyrektywy, zatytułowanym „Prawo sui generis”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie ustanawiają prawo dla producenta bazy danych, wymagającej jakościowej i/lub ilościowej, istotnej inwestycji dla uzyskania weryfikacji lub prezentacji jej zawartości, prawo do ochrony przed pobieraniem danych i/lub wtórnym ich wykorzystaniem w całości lub w istotnej części, co do jakości i/lub ilości.

2. Do celów niniejszego rozdziału:

- a) »pobieranie danych« oznacza stałe lub czasowe przeniesienie całej lub istotnej części zawartości bazy danych na inny nośnik danych, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie;
- b) »wtórne wykorzystanie« oznacza każdą formę publicznego udostępnienia całości lub istotnej części zawartości bazy danych, przez rozpowszechnianie kopii, przez najem, transmisję online lub w innej formie. Pierwsza sprzedaż kopii bazy danych we Wspólnocie przez uprawnionego lub za jego zgodą wyczerpuje prawo do kontrolowania dalszej odsprzedaży tej kopii we Wspólnocie.

Wypożyczanie do użytku publicznego nie jest pobieraniem danych lub wtórnym ich wykorzystaniem.

[...]

5. Niedozwolone jest powtarzające się i systematyczne pobieranie danych i/lub wtórne ich wykorzystanie w istotnej części, jeśli czynności te są sprzeczne z normalnym korzystaniem z tej bazy danych lub w sposób nieuzasadniony naruszają słuszne interesy producenta bazy danych”.

Prawo niderlandzkie

- 6 Dyrektywa 96/9 została transponowana do niderlandzkiego porządku prawnego na mocy Databankenwet (ustawy w sprawie baz danych) z dnia 8 lipca 1999 r. (Stb. 1999, nr 303).

- 7 Artykuł 2 ust. 1 tej ustawy stanowi:

„Producent bazy danych ma wyłączne prawo zezwalania na następujące czynności:

- a. pobierania danych lub wtórnego ich wykorzystania w całości lub w istotnej części, co do jakości lub ilości;
- b. powtarzającego się i systematycznego pobierania danych lub wtórnego ich wykorzystania w istotnej co do jakości lub ilości części bazy danych, jeśli czynności te są sprzeczne z normalnym korzystaniem z tej bazy danych lub w sposób nieuzasadniony naruszają słuszne interesy producenta bazy danych”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 8 Wegener udziela poprzez swą stronę internetową www.autotrack.nl (zwaną dalej „AutoTrackiem”) dostępu do zestawienia online ogłoszeń dotyczących używanych pojazdów samochodowych. Zestawienie to zawiera codziennie uaktualnianą listę od 190 000 do 200 000 samochodów używanych. Około 40 000 tych ogłoszeń jest umieszczonych jedynie na stronie AutoTracku. Pozostałe ogłoszenia mogą zostać również znalezione na innych stronach z ogłoszeniami. Za pomocą wyszukiwarki dostępnej na stronie AutoTracku internauci mogą dokonywać ukierunkowanych poszukiwań pojazdu w oparciu o różne kryteria.
- 9 Innoweb udostępnia poprzez swą stronę internetową www.gaspedaal.nl (zwaną dalej „GasPedaalem”) metawyszukiwarkę ukierunkowaną w zakresie sprzedaży samochodów. Metawyszukiwarka ukierunkowana używa wyszukiwarek innych stron internetowych, przekazując zapytania użytkowników owym innym wyszukiwarkom, co odróżnia ją od wyszukiwarek ogólnych, takich jak Google. GasPedaal jest tego rodzaju metawyszukiwarką ukierunkowaną w zakresie ogłoszeń sprzedaży samochodów w związku z tym, że poprzez jedno zapytanie złożone na GasPedaale internauci mogą dokonywać jednocześnie poszukiwań w wielu zestawieniach ogłoszeń sprzedaży samochodów umieszczonych na stronach osób trzecich, wśród nich również na AutoTracku.
- 10 Metawyszukiwarka ukierunkowana GasPedaal umożliwia przeszukiwanie zestawienia AutoTracku, po pierwsze, wedle różnych kryteriów, takich jak marka, model, stan licznika, rok produkcji, cena, ale także wedle innych cech pojazdu, takich jak w szczególności kolor, forma karoserii, rodzaj paliwa, liczba drzwi i rodzaj przekładni, a po drugie, „w czasie rzeczywistym”, a więc w chwili, w której użytkownik GasPedaalu wszczyna wyszukiwanie. GasPedaal wykonuje owo wyszukiwanie w sposób „przekazany”, to znaczy przekazując je w odpowiednim formacie, wymaganym dla wyszukiwarki AutoTracku.
- 11 Wyniki wyszukiwania poprzez AutoTrack, a mianowicie samochody odpowiadające kryteriom wybranym przez użytkownika końcowego, które znajdują się również pośród wyników innych stron, są łączone w jednym zestawie danych ukazującym linki do wszystkich źródeł, w których znaleziono dany samochód. Następnie utworzona zostaje strona internetowa z listą uzyskanych i połączonych w ten sposób wyników, ukazująca podstawowe informacje dotyczące każdego samochodu, w szczególności rok produkcji, cenę, stan licznika i małe zdjęcie. Owa strona internetowa jest zapisana przez około 30 minut na serwerze GasPedaalu i zostaje wysłana do użytkownika lub jest mu przedstawiona na stronie internetowej GasPedaalu we właściwym dla niej w formacie.
- 12 Łączna liczba ogłoszeń na stronach internetowych, na których GasPedaal dokonuje wyszukiwań, wynosi około 300 000.
- 13 GasPedaal dokonuje codziennie około 100 000 wyszukiwań w AutoTracku. W związku z tym około 80% różnych kombinacji marek lub modeli znajdujących się w zestawieniach AutoTracku stanowi każdego dnia przedmiot wyszukiwań. Jednakże GasPedaal ukazuje przy każdym wyszukaniu jedynie bardzo małą część zawartości owego zestawienia. Zawartość tych danych jest przy każdym poleceniu wyszukiwania określana przez użytkownika na podstawie kryteriów, które określa on na stronie

GasPedaalu.

- 14 Wegener, uznając, że Innoweb narusza jego prawo sui generis dotyczące baz danych, wniósł przeciwko Innowebowi pozew, żądając nakazania, aby spółka ta zaniechała owego naruszenia, i zasadniczo wygrał sprawę w pierwszej instancji.
- 15 Innoweb wniósł odwołanie od owego orzeczenia do Gerechtshof te 's-Gravenhage.
- 16 Postanowienie odsyłające opiera się na założeniu, zgodnie z którym zestawienie ogłoszeń Wegenera stanowi bazę danych spełniającą warunki wymagane dla objęcia jej ochroną określone w art. 7 dyrektywy 96/9.
- 17 Ponadto sąd odsyłający uważa, że w postępowaniu głównym brak jest pobierania w całości lub w istotnej części zawartości bazy danych Wegenera. Powtarzające się pobieranie nieistotnych części zawartości owej bazy danych również nie prowadzi do kumulatywnego oddziaływania, w związku z czym nie jest ono sprzeczne z art. 7 ust. 5 wskazanej dyrektywy.
- 18 W tych okolicznościach Gerechtshof te 's-Gravenhage postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy art. 7 ust. 1 dyrektywy [96/9] należy interpretować w ten sposób, że wtórne wykorzystanie (udostępnienie) przez osobę trzecią całości lub istotnej – co do jakości lub ilości – części zawartości bazy danych (online) udostępnionej na stronie internetowej ma miejsce wówczas, gdy owa osoba trzecia poprzez przekazaną przez nią do dyspozycji metapoziomową wyszukiwarkę specyficzną [metawyszukiwarkę ukierunkowaną] umożliwia publicznemu kręgowi odbiorców wyszukiwanie w ramach całości lub istotnej części zawartości bazy danych »w czasie rzeczywistym« w ten sposób, że polecenie wyszukiwania danego użytkownika jest wykonywane w drodze »przekazania« do mechanizmu wyszukiwarki strony internetowej udostępniającej bazę danych?
 - 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej: czy sytuacja ulega zmianie wówczas, gdy wskazana osoba trzecia po uzyskaniu wyników wyszukiwania przekazuje lub ukazuje każdemu użytkownikowi – w formacie jej własnej strony internetowej – bardzo małą część zawartości bazy danych?
 - 3) Czy dla udzielenia odpowiedzi na pytania [pierwsze i drugie] ma znaczenie, że owa osoba trzecia dokonuje wskazanych czynności w sposób powtarzający się, każdego dnia wykonuje przy użyciu swej wyszukiwarki łącznie 100 000 »przekazanych« poleceń wyszukiwania użytkowników i uzyskane wyniki udostępnia użytkownikom w sposób opisany powyżej?
 - 4) Czy art. 7 ust. 5 dyrektywy [96/9] należy interpretować w ten sposób, że powtarzające się i systematyczne wtórne wykorzystanie nieistotnej części zawartości bazy danych jest niedopuszczalne, gdy wiąże się to z działaniami, które nie są zgodne ze zwykłym użytkowaniem lub poważnie naruszają uzasadnione interesy producenta bazy danych, czy też wystarczy w tym zakresie powtarzające się *lub* systematyczne wtórne wykorzystanie?

- 5) Jeśli konieczne jest wystąpienie powtarzającego się *lub* systematycznego wtórnego wykorzystania:
- a) jakie znaczenie ma sformułowanie »systematyczne«?
 - b) czy systematyczne wtórne wykorzystanie ma miejsce wówczas, gdy jest ono dokonywane w oparciu o elektroniczne przetwarzanie danych?
 - c) czy ma przy tym znaczenie, że używana jest metapoziomowa wyszukiwarka specyficzna [metawyszukiwarka ukierunkowana] w sposób opisany powyżej?
- 6) Czy art. 7 ust. 5 dyrektywy [96/9] należy interpretować w ten sposób, że ustanowiony w nim zakaz nie ma zastosowania, gdy osoba trzecia w sposób powtarzający się udostępnia użytkownikom jego metapoziomowej wyszukiwarki [metawyszukiwarki ukierunkowanej] jedynie nieistotne części zawartości bazy danych w odniesieniu do jednego polecenia wyszukiwania?
- 7) W przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy ma to zastosowanie również wówczas, gdy powtarzające się wtórne wykorzystanie owych nieistotnych części oddziałuje kumulatywnie w ten sposób, że poszczególnym użytkownikom udostępnia się łącznie istotną część zawartości bazy danych?
- 8) Czy art. 7 ust. 5 dyrektywy [96/9] należy interpretować w ten sposób, że przesłanki tego przepisu są spełnione w przypadku wystąpienia działań niedopuszczalnych, prowadzących do tego, że poprzez kumulatywne oddziaływanie wtórnego wykorzystania publicznemu kręgowi odbiorców udostępniana jest całość lub istotna część zawartości chronionej bazy danych, czy też ponadto musi zostać wykazane, że owe działania są niezgodne ze zwykłym użytkowaniem lub poważnie naruszają uzasadnione interesy producenta bazy danych?
- 9) Czy należy przyjąć, że poważnie naruszona zostaje inwestycja osoby, która utworzyła bazę danych, gdy podjęte zostały wskazane powyżej działania?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 19) Na wstępie należy wskazać, że poprzez pytania prejudycjalne zmierza się zasadniczo do ustalenia, czy operator metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, prowadzi działalność objętą art. 7 ust. 1 lub 5 dyrektywy 96/9, w związku z czym producent bazy danych, który spełnia kryteria przewidziane we wskazanym ust. 1, może sprzeciwić się temu, aby owa baza została włączona do usług metawyszukiwarki ukierunkowanej bez żadnego wynagrodzenia.
- 20) Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 96/9, którego wykładnia stanowi przedmiot pytań od pierwszego do trzeciego, umożliwia producentowi bazy danych zakazanie wtórnego wykorzystywania jej zawartości w całości lub w istotnej części.
- 21) Jednocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 5 wskazanej dyrektywy, którego wykładnia stanowi przedmiot pytań od czwartego do dziewiątego, nie jest dozwolone powtarzające się

i systematyczne wtórne wykorzystanie zawartości chronionej bazy danych w nieistotnej części, jeśli jest ono sprzeczne z normalnym korzystaniem z tej bazy danych lub w sposób nieuzasadniony narusza słuszne interesy producenta bazy danych.

- 22 Jednakże, zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 96/9, ochrona zapewniona przez owe przepisy jest ograniczona do baz danych, które spełniają konkretne kryterium, a mianowicie aby uzyskanie, weryfikacja lub prezentacja ich zawartości wymagały inwestycji istotnej z punktu widzenia ilościowego lub jakościowego. Tymczasem, jak wynika z pkt 16 niniejszego wyroku, pytania zostały zadane przy założeniu, że sporne zestawienie ogłoszeń dotyczących sprzedaży samochodów spełnia ów warunek.

W przedmiocie pytań od pierwszego do trzeciego

- 23 W pytaniach od pierwszego do trzeciego, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 7 ust. 1 dyrektywy 96/9 należy interpretować w ten sposób, że operator metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, dokonuje wtórnego wykorzystania w całości lub w istotnej części zawartości bazy danych objętej usługą metawyszukiwarki.
- 24 Celem udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy w pierwszej kolejności przypomnieć zasadnicze cechy tego rodzaju metawyszukiwarki ukierunkowanej i jej funkcjonowania, które wynikają z akt przekazanych Trybunałowi i które odróżniają ponadto w znaczący sposób metawyszukiwarkę ukierunkowaną od wyszukiwarki ogólnej opartej na algorytmie, takiej jak Google lub Yahoo.
- 25 Po pierwsze, z postanowienia odsyłającego wynika, że metawyszukiwarka ukierunkowana, taka jak omawiana w postępowaniu głównym, nie posiada własnej wyszukiwarki analizującej inne strony internetowe. Dla celów wykonywania poleceń wyszukiwania ma ona natomiast dostęp do wyszukiwarek wyposażonych w bazy danych objęte jej usługą, jak wskazano w pkt 9 niniejszego wyroku. Metawyszukiwarka ukierunkowana przekazuje „w czasie rzeczywistym” zapytania jej użytkowników do owych wyszukiwarek, w ten sposób, że przeszukiwane są wszystkie dane owych baz.
- 26 Po drugie, z postanowienia odsyłającego wynika, że metawyszukiwarka ukierunkowana, taka jak omawiana w postępowaniu głównym, oferuje korzyści podobne do korzyści samej bazy danych w zakresie dotyczącym formułowania polecenia wyszukiwania i przedstawiania wyników, umożliwiając przeszukiwanie wielu baz danych za jednym poleceniem jak wskazano w pkt 9 i 10 niniejszego wyroku. Podobnie jak w przypadku bazy danych, formularz wyszukiwania metawyszukiwarki ukierunkowanej, do którego użytkownik końcowy wprowadza polecenie, zawiera różne pola, które umożliwiają owemu użytkownikowi zakreślenie zakresu jego poszukiwań wedle kilku kryteriów, które powinny spełniać wyniki. Ponadto wyniki są wyświetlane zarówno przez bazę danych, jak i przez metawyszukiwarkę ukierunkowaną wedle pewnych kryteriów, w porządku rosnącym lub malejącym, zgodnie z wyborem użytkownika końcowego.
- 27 Co się tyczy w drugiej kolejności działalności operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak omawiana w postępowaniu głównym, którą należy zakwalifikować w ramach art. 7 ust. 1 dyrektywy 96/9, należy przypomnieć, że pytanie pierwsze dotyczy oferty owego operatora obejmującej umożliwienie publicznemu

kręgowi odbiorców wyszukiwanie za pomocą metawyszukiwarki ukierunkowanej w całości lub istotnej części zawartości bazy danych „w czasie rzeczywistym” w ten sposób, że polecenie wyszukiwania użytkownika końcowego jest wykonywane w drodze „przekazania” do mechanizmu wyszukiwarki bazy danych.

- 28 Ów opis działalności wskazanego operatora uwzględnia fakt, że wykonywanie przez metawyszukiwarkę ukierunkowaną danego polecenia wyszukiwania, włącznie z przedstawieniem odnalezionych wyników użytkownikowi końcowemu, odbywa się w sposób automatyczny, zgodnie z programem wyszukiwarki, bez interwencji operatora w owym momencie. W tym stadium to użytkownik końcowy podejmuje działania, wprowadzając polecenie wyszukiwania.
- 29 Czynności faktycznie wykonywane przez operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, mają natomiast miejsce przed czynnościami dokonywanymi przez użytkowników końcowych i przed wykonaniem danego polecenia wyszukiwania. Chodzi bowiem o udostępnienie w Internecie metawyszukiwarki ukierunkowanej przeznaczonej do przekazywania wprowadzonych do niej poleceń użytkowników końcowych do wyszukiwarek baz danych objętych usługą metawyszukiwarki.
- 30 W konsekwencji należy zbadać w trzeciej kolejności, czy owa działalność jest objęta art. 7 ust. 1 dyrektywy 96/9, co wymaga, aby owa działalność stanowiła „wtórne wykorzystanie” w rozumieniu art. 7 ust. 2 lit. b) i aby dotyczyła całości lub istotnej części zawartości bazy danych, o której mowa.
- 31 Co się tyczy pojęcia „wtórnego wykorzystania” w rozumieniu art. 7 ust. 2 lit. b) dyrektywy 96/9, zostało ono zdefiniowane jako „każda forma publicznego udostępnienia całości lub istotnej części zawartości bazy danych, przez rozpowszechnianie kopii, przez najem, transmisję online lub w innej formie”. Jednakże odniesienie do istotnego charakteru wtórnie wykorzystanej części nie dotyczy definicji owego pojęcia jako takiej (zob. wyrok z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie C-203/02 *The British Horseracing Board i in.*, Zb.Orz. s. I-10415, pkt 50).
- 32 Ponieważ pojęcie wtórnego wykorzystania jest używane w art. 7 ust. 1 i 5 dyrektywy 96/9, należy je interpretować w ogólnym kontekście tego artykułu (zob. podobnie, w zakresie dotyczącym pojęcia „pobierania”, wyrok z dnia 9 października 2008 r. w sprawie C-304/07 *Directmedia Publishing*, Zb.Orz. s. I-7565, pkt 28).
- 33 Użycie w art. 7 ust. 2 lit. b) dyrektywy 96/9 wyrażenia „każda forma publicznego udostępnienia” wskazuje, że prawodawca wspólnotowy nadał szerokie znaczenie pojęciu wtórnego wykorzystania (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 51; a także wyrok z dnia 18 października 2012 r. w sprawie C-173/11 *Football Dataco i in.*, pkt 20).
- 34 Szerokie rozumienie pojęcia wtórnego wykorzystywania znajduje potwierdzenie w celu, jaki realizuje prawodawca wspólnotowy poprzez ustanowienie prawa *sui generis* (zob. podobnie, w zakresie dotyczącym pojęcia pobierania, ww. wyrok w sprawie *Directmedia Publishing*, pkt 32).
- 35 Jak już orzekł Trybunał w oparciu o szereg motywów dyrektywy 96/9, w szczególności

w oparciu o motywy 39, 42 i 48, celem tym jest wspieranie tworzenia systemów przechowywania i przetwarzania danych, tak aby przyczynić się do rozwoju rynku informatycznego w kontekście nadzwyczajnego wzrostu ilości informacji zbieranych i przetwarzanych rocznie we wszystkich sektorach działalności (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 30, 31; wyroki: z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie C-46/02 *Fixtures Marketing*, Zb.Orz. s. I-10365, pkt 33; a także z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie C-604/10 *Football Dataco i in.*, pkt 34).

- 36 W tym celu ochrona prawem *sui generis* ukształtowana w dyrektywie 96/9 polega na zapewnieniu osobie, która podjęła inicjatywę i ryzyko poświęcenia istotnej inwestycji w postaci zasobów ludzkich, technicznych lub finansowych w celu utworzenia i utrzymania funkcjonowania bazy danych, zwrotu jej inwestycji poprzez ochronę przed bezprawnym przywłaszczeniem rezultatów uzyskanych z owej inwestycji (zob. ww. wyroki: w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 32, 46; w sprawie *Fixtures Marketing*, pkt 35; a także w sprawie *Directmedia Publishing*, pkt 33).
- 37 W świetle owego celu pojęcie „wtórnego wykorzystania” w rozumieniu art. 7 dyrektywy 96/9 należy interpretować jako odnoszące się do wszystkich czynności polegających na publicznym udostępnieniu, bez zgody podmiotu, który sporządził bazę danych, rezultatów dokonanej przez niego inwestycji, pozbawiając go w ten sposób dochodów mających pozwolić mu na amortyzację kosztów tej inwestycji (zob. ww. wyrok w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 51). Wskazane pojęcie odnosi się zatem do każdej czynności dokonanej bez upoważnienia, polegającej na publicznym rozpowszechnieniu całości lub części zawartości chronionej bazy danych (zob. ww. wyrok w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 67; wyrok z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie C-545/07 *Apis-Hristovich*, Zb.Orz. s. I-1627, pkt 49; a także ww. wyrok z dnia 18 października 2012 r. w sprawie *Football Dataco*, pkt 20). Charakter i forma metody, jaką się posłużono, są w tym zakresie pozbawione znaczenia (ww. wyrok z dnia 18 października 2012 r. w sprawie *Football Dataco i in.*, pkt 20).
- 38 Druga część definicji zawartej w art. 7 ust. 2 lit. b) dyrektywy 96/9, a mianowicie „przez rozpowszechnianie kopii, przez najem, transmisję online lub w innej formie”, a w szczególności wariant „w innej formie”, umożliwia również szeroką interpretację owej definicji w oparciu o cel tego art. 7, przypomniany w pkt 35 i 36 niniejszego wyroku.
- 39 W zakresie dotyczącym istotnej dla niniejszej sprawy działalności operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak omawiana w postępowaniu głównym, a mianowicie udostępniania w Internecie metawyszukiwarki ukierunkowanej przeznaczonej do przekazywania wprowadzonych do niej poleceń wyszukiwania użytkowników końcowych do wyszukiwarek baz danych objętych usługą metawyszukiwarki ukierunkowanej, należy wskazać, że owa działalność nie ogranicza się do wskazywania użytkownikowi baz danych dostarczających informacji dotyczących danego przedmiotu.
- 40 Celem owej działalności jest bowiem udostępnienie każdemu użytkownikowi końcowemu urządzenia umożliwiającego wyszukiwanie danych zawartych w chronionej bazie danych i, w związku z tym, udzielenie dostępu do całej zawartości bazy inną drogą niż droga przewidziana przez producenta owej bazy, przy wykorzystaniu wyszukiwarki tejże bazy i oferując te same korzyści wyszukiwania co

sama baza, jak wynika z pkt 25 i 26 niniejszego wyroku. Nie ma potrzeby, aby użytkownik końcowy poszukujący danych kierował się do odpowiedniej strony internetowej bazy danych ani do jej strony początkowej, ani do jej formularza wyszukiwania, by zasięgnąć informacji z owej bazy, zważywszy, że może on uzyskać dostęp do jej zawartości „w czasie rzeczywistym” poprzez stronę internetową metawyszukiwarki ukierunkowanej.

- 41 Wskazana działalność operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, prowadzi do ryzyka utracenia przez producenta bazy danych wpływów związanych w szczególności z reklamą na jego stronie internetowej i do pozbawienia go w ten sposób dochodów mających pozwolić mu na amortyzację kosztów inwestycji polegającej na utworzeniu i utrzymaniu funkcjonowania bazy danych.
- 42 W związku z tym, że w tej sytuacji nie ma już potrzeby, by użytkownik końcowy przechodził przez stronę początkową i formularz wyszukiwania bazy danych, możliwe jest, że producent owej bazy danych uzyska mniejsze wpływy z reklam ukazujących się na owej stronie początkowej lub na owym formularzu wyszukiwania, w szczególności z tej przyczyny, że dla przedsiębiorców zamierzających umieścić reklamy online bardziej zyskowne wydaje się dokonanie tego na stronie internetowej metawyszukiwarki ukierunkowanej niż w jednej z baz danych objętych ową metawyszukiwarką.
- 43 Co się tyczy ponadto baz danych zawierających ogłoszenia, sprzedawcy – uwzględniając możliwość wyszukiwania za pomocą metawyszukiwarki ukierunkowanej jednocześnie w wielu bazach danych i ukazywania przez tę metawyszukiwarkę powtórzonych wyników – mogliby umieszczać swe ogłoszenia jedynie w jednej bazie, w związku z czym bazy danych stałyby się mniej obszerne i w konsekwencji mniej atrakcyjne.
- 44 Istnienie owego ryzyka pozbawienia producenta bazy danych dochodów w związku z udostępnieniem w Internecie metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, nie zostaje zniesione ze względu na to, że celem uzyskania wszystkich informacji dotyczących wyniku wyszukanego w bazie danych – a mianowicie, w postępowaniu głównym, wszystkich informacji dotyczących samochodu widniejącego w ogłoszeniu – konieczne jest zasadniczo podążenie za linkiem do strony pierwotnej, na której wynik został znaleziony.
- 45 Po pierwsze, informacje ukazane przez metawyszukiwarkę ukierunkowaną umożliwiają użytkownikowi końcowemu dokonanie w pewnym zakresie segregacji wyszukanych wyników i uznanie, że nie ma on potrzeby uzyskania dalszych informacji w przedmiocie konkretnego wyniku. Po drugie, jest możliwe, że użytkownik końcowy uzyska dokładniejsze informacje dotyczące wyszukanych danych bez podążania za linkiem do konkretnej bazy danych, gdy dane te znajdują się w wielu bazach objętych metawyszukiwarką ukierunkowaną, zważywszy, że owa metawyszukiwarka ukazuje powtórzone wyniki w sposób streszczony.
- 46 Prawdą jest, że ochrona przewidziana w art. 7 dyrektywy 96/9 nie obejmuje czynności polegających na przeglądaniu baz danych (zob. ww. wyroki: w sprawie *The British Horseracing Board* i in., pkt 54; a także w sprawie *Directmedia Publishing*, pkt 51).

A zatem w przypadku udostępnienia przez producenta zawartości bazy danych osobom trzecim, nawet tytułem odpłatnym, jego prawo *sui generis* nie pozwala mu na sprzeciwienie się przeglądaniu tej bazy przez wspomniane osoby trzecie w celach informacyjnych (zob. ww. wyroki: w sprawie *The British Horseracing Board i in.*, pkt 55; a także w sprawie *Directmedia Publishing*, pkt 53).

- 47 Należy jednak podkreślić, że działalność operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, nie stanowi czynności przeglądania baz danych. Ów operator nie jest bowiem w żaden sposób zainteresowany danymi zawartymi w bazie danych. Udziela on natomiast użytkownikowi końcowemu dostępu do owej bazy i do jej danych w szczególny sposób, który jest odmienny od sposobu przewidzianego przez producenta owej bazy, uzyskując te same korzyści w zakresie wyszukiwania. To użytkownik końcowy wprowadzający polecenie wyszukiwania do metawyszukiwarki ukierunkowanej przegląda bazę danych za pomocą owej wyszukiwarki.
- 48 Ponadto istotna działalność operatora metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, a mianowicie udostępnianie w Internecie owej metawyszukiwarki ukierunkowanej, jest bliska produkcji pirackiego produktu konkurencyjnego objętego motywem 42 dyrektywy 96/9, jednak bez kopiowania elementów zawartych w konkretnej bazie danych. Z uwagi na w szczególności możliwości wyszukiwania ofert tego rodzaju wyszukiwarka ukierunkowana przypomina bowiem bazę danych, sama nie posiadając jednak danych.
- 49 Dla użytkownika końcowego wystarczające jest wejście na stronę internetową metawyszukiwarki ukierunkowanej celem uzyskania jednocześnie dostępu do zawartości wszystkich baz danych objętych usługą owej metawyszukiwarki, ponieważ wyszukiwanie dokonane przez ową metawyszukiwarkę dostarcza taką samą listę rezultatów, jaka mogłaby zostać uzyskana poprzez wyszukiwania dokonane oddzielnie w każdej z baz danych, przy czym lista ta jest jednak ukazywana na stronie internetowej metawyszukiwarki ukierunkowanej. Użytkownik końcowy nie musi już wchodzić na stronę internetową bazy danych, chyba że pośród wyświetlonych wyników znajdzie ogłoszenie, z którym chciałby zapoznać się bardziej szczegółowo. Jednakże w tym przypadku jest on bezpośrednio skierowany do samego ogłoszenia i ze względu na streszczone ukazanie powtórzonych wyników jest nawet możliwe, że zapozna się z nim w innej bazie.
- 50 Z powyższych rozważań wynika, że udostępnienie w Internecie metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak w postępowaniu głównym, przez jej operatora, przeznaczonej do tego, by użytkownicy końcowi wprowadzali do niej polecenia wyszukiwania celem przekazania ich wyszukiwarkom chronionych baz danych, stanowi „udostępnienie” zawartości owej bazy danych w rozumieniu art. 7 ust. 2 lit. b) dyrektywy 96/9.
- 51 Owo udostępnienie jest „publiczne” z uwagi na to, że tego rodzaju metawyszukiwarka ukierunkowana może być użyta przez każdego, a zatem jest skierowana do nieokreślonej liczby osób, niezależnie od liczby rzeczywistych użytkowników owej metawyszukiwarki.
- 52 W konsekwencji operator metawyszukiwarki ukierunkowanej, takiej jak

w postępowaniu głównym, dokonuje wtórnego wykorzystania zawartości bazy danych w rozumieniu wskazanego przepisu.

- 53 Owo wtórne wykorzystanie dotyczy zasadniczej części zawartości bazy danych, a nawet jej całości, zważywszy, że metawyszukiwarka ukierunkowana, taka jak będąca przedmiotem postępowania głównego, umożliwia przeszukiwanie całej zawartości owej bazy danych, podobnie jak w przypadku polecenia wyszukiwania wprowadzonego bezpośrednio do wyszukiwarki owej bazy. W tych okolicznościach liczba rzeczywiście wyszukanych i ukazanych wyników przy poleceniu wyszukiwania wprowadzonego do metawyszukiwarki ukierunkowanej jest bez znaczenia. Jak bowiem podkreśliła Komisja Europejska, okoliczność, że w zależności od kryteriów wyszukiwania określonych przez użytkownika końcowego rzeczywiście przeglądana i ukazywana jest jedynie część bazy danych, nie zmienia faktu, że owemu użytkownikowi końcowemu udostępniona jest cała baza danych, jak wskazano w pkt 39 i 40 niniejszego wyroku.
- 54 Mając na uwadze powyższe rozważania, na pytania pierwsze i trzecie należy udzielić odpowiedzi, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy 96/9 należy interpretować w ten sposób, że podmiot, który udostępnia w Internecie metawyszukiwarkę ukierunkowaną, taką jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, dokonuje wtórnego wykorzystania w całości lub w istotnej części zawartości bazy danych chronionej na mocy wskazanego art. 7, jeżeli owa wyszukiwarka ukierunkowana:
- udostępnia użytkownikowi końcowemu formularz wyszukiwania oferujący zasadniczo tę samą funkcjonalność, co formularz bazy danych;
 - przekazuje „w czasie rzeczywistym” polecenia użytkowników końcowych do wyszukiwarki, w którą wyposażona jest baza danych, w związku z czym przeszukiwane są wszystkie dane owej bazy, oraz
 - ukazuje użytkownikowi końcowemu wyniki wyszukiwania we właściwej dla niej formie strony internetowej, łącząc wyniki powtórzone w jeden element, lecz w porządku opartym na kryteriach porównywalnych do kryteriów używanych przez wyszukiwarki bazy danych celem ukazania wyników.

W przedmiocie pytań od czwartego do dziewiątego

- 55 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytania od pierwszego do trzeciego, nie zachodzi potrzeba udzielenia odpowiedzi na pytania od czwartego do dziewiątego.

W przedmiocie kosztów

- 56 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych należy interpretować w ten sposób, że podmiot, który udostępnia w Internecie metawyszukiwarkę ukierunkowaną, taką jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, dokonuje wtórnego wykorzystania w całości lub w istotnej części zawartości bazy danych chronionej na mocy wskazanego art. 7, jeżeli owa wyszukiwarka ukierunkowana:

- udostępnia użytkownikowi końcowemu formularz wyszukiwania oferujący zasadniczo tę samą funkcjonalność, co formularz bazy danych;**
- przekazuje „w czasie rzeczywistym” polecenia użytkowników końcowych do wyszukiwarki, w którą wyposażona jest baza danych, w związku z czym przeszukiwane są wszystkie dane owej bazy, oraz**
- ukazuje użytkownikowi końcowemu wyniki wyszukiwania we właściwej dla niej formie strony internetowej, łącząc wyniki powtórzone w jeden element, lecz w porządku opartym na kryteriach porównywalnych do kryteriów używanych przez wyszukiwarki bazy danych celem ukazania wyników.**

Podpisy

© Unia Europejska, <http://eur-lex.europa.eu/>